

Štábní kapitán pěch. Karel David, IP.:

Všeobecná pravidla a zásady o složení a činnosti SV. pěších jednotek.

(Dokončení.)

Kapitola 4.

Činnost na SV.: volba a zajištění SV., organizace práce a využití prostředků.

a) Volba a zajištění SV.

SV. třeba zvolit tak, aby mělo dobré pozorovatelný, bylo skryto proti pozemnímu i vzdušnému pozorování, dělostřelecké a pěchotní palbě a bylo zajištěno proti nepřátelským nájezdům a plynům.

Nejdůležitější podmínkou dobře zvoleného SV. jsou vhodné pozorovatelný, neboť sebe lepší a sebe rychlejší zprávy nemohou nikdy nahradit vědomosti, které velitel získá zrakem sám anebo mu hlásí jeho zpravodajské a pozorovací orgány na základě vlastního pozorování. Čím širší horizont, čím méně skrytých míst ve výhledu, tím lepší je pozorovatelná; nejmenší požadavek, který na pozorovatelnou klademe, je, aby poskytovala výhled a dobré pozorovací podmínky v pásmu činnosti vlastní jednotky a na okraje sousedních pásem.

Místo poblíže SV., kde bude meškat velitel, aby mohl sledovat boj, je „bojové stanoviště“; bude to zpravidla pozorovatelná.

Nejdokonalejší je, je-li místo pozorovatelny totožné s místem SV. v terénu; takové SV. se vyskytne jen velice zřídka; budeme se však vždy snažit, aby pozorovatelná byla, pokud to situace a terén dovoluje, co nejbližší SV., neboť čím větší je vzdálenost SV. od pozorovatelny, resp. bojového stanoviště velitele, tím více bude ztížena a zpomalena činnost na SV.

Není-li SV. totožné s místem pozorovatelny, třeba se postarat o důkladné a spolehlivé spojení obou míst rychlým pojítkem. Je-li pozorovatelná blízko SV. (na dohled nebo na doslech), je nejjistějším a nejspolehlivějším pojítkem spojka, je-li pozorovatelná vzdálena, spojíme obě místa telefonem, po případě štafetou. Ale vždy, kdykoli to bude trochu možné, vyhneme se takovému rozložení v terénu, neboť pohyb velitele mezi pozorovatelnou (bojovým stanovištěm) a SV. znamená citelnou ztrátu času a iniciativní a rozhodný velitel se neobejde bez vlastního sledování boje zrakem.

Tak, jak my pozorujeme nepřítele, pozoruje on nás; dobrými dalekohledy, o které nebude u nepřítele nouze, lze snadno zjistit SV., které se prozrazuje cirkulací běžců a spojek, skupinami osob a koní, střelením raket a p.

Neumístíme proto SV. na nápadných místech v terénu (na př. daleko viditelné samoty, dvorce, strážní domky, osamocené stromy a skupiny stromů, cesty a zejména křižovatky a p.), poněvadž tím ulehčujeme nepříteli pozorování a postřelování. Při boji ve vlnitém a kopcovitém terénu neumístíme SV. na temenech výšin, nýbrž zůstaneme na svahu odvráceném od nepřítele tam, kam má nepřítel nejtěžší podmínky pro střelbu. V porostlém terénu nezřizujeme SV. na okrajích kultur, nýbrž uvnitř, abychom se neprozradili pohyby na SV.

Nestačí však chránit jen SV., před pozorováním a palbou nepřítele, ale i frekvenci SV.

Jestliže se budou po sebe kratší dobu běžci, spojky, jezdci a cyklisté atd. stále touže cestou pohybovat k určitému místu v terénu a od něho, učiní nepřítel snadno správný závěr o druhu a místu SV. Nutno tedy mít na paměti, aby také příchody k SV. nebyly vydány nepřátelskému pozorování.

Ustálí-li se fronta (na př. ve válce posíční), je třeba SV. a příchody, nejsou-li dostatečně skryty přírodními objekty a porostem, zastřít umělými prostředky.

Komunikacím již vybudovaným se zásadně SV. vyhýbá, poněvadž tyto komunikace budou určité pod rušivou palbou nepřátelského dělostřelectva.

Zvolíme si nejkratší trasy napříč terénem, využívající plně jeho přírodních skrytů, a doplníme je umělými zastíracími prostředky. Takto zvolené stezky označíme ve dne barevnými značkami (po způsobu turistických značek), v noci zastřenými světly.

Poněvadž se častou frekvencí stanou takové stezky brzy nepřátelským letcům znatelnými a na fotografických snímcích se jasně rysují, je třeba je často měnit. Obhlídky, trasování a zastření těchto stezek je věcí zákopnických čet pěchoty.

Tak, jak dobře zvolené SV. musí zůstat nejdéle utajeno nepříteli, tak musí být možno, aby je všechny osoby vlastního vojska, které vyhledávají SV., lehce našly. Zřizujeme proto SV. poblíže nápadných bodů nebo předmětů v terénu, avšak tak daleko od nich, aby nepřátelská palba na ně řízená neohrožovala SV.; k označení SV. pak použijeme onoho bodu nebo předmětu v terénu. Není-li SV. onoho místa vidět, postavíme buď ukazovatele (při delším pobytu) nebo dirigovací hlídku.

Běžcům, spojkám a p. určíme za stanoviště, odkud vybíhají a kam se vracejí, skryté místo na okraji SV., vhodné pro utajení pohybu.

Rakety vystřelujeme mimo okraj vlastního SV., a to v ž d y na jiném místě a v ž d y v jiné vzdálenosti, aby nepřítel nemohl průsečíkem zjistit místo SV.

Na každém SV. je třeba určit zvláštního pozorovatele letounů; ti hlásí jednak nepřátelské letouny „leteckým poplachem“, jednak, pozorující vlastní letouny, hlásí event. smluvená znamení, daná letcem.

Je-li hlášen nebo jakmile se blíží nepřátelský letoun, musí se vše skrýt, aby letec nic nepozoroval a nemohl pořídit snímek.

Proti náletům (bombardování a kuletné palbě ze vzduchu) a proti nájezdům, bylo-li SV. systematickou prací nebo náhodou objeveno, se bráníme palbou, ve válce posíční kromě toho zákopy, vhodnými kryty a překážkami; při tom budeme pamětlivi toho, že se nesmí SV. lišit od svého okolí.

Za palebné zdroje nám slouží zbraně všech osob na SV. a kulomety záložních jednotek, které velitel případ od případu, jen když je to nutné, k ochraně SV. určí.

Není třeba, aby byly na SV. kulomety stále připraveny k OPL., neboť mají malý účinek; proto jich užijeme jen tehdy, je-li SV. prozrazeno a nepřátelský letec krouží nad SV. v dosažitelné výšce.

Tytéž kulomety budou též ochranou proti nepřátelské ÚV.; proto musí být vybaveny průbojným střelivem. Avšak velitel určující tyto kulomety k ochraně svého SV. musí dobře uvážit, zda toto opatření je do té míry nutné, aby odnímal bojujícím jednotkám palebné zdroje. Při tom

je třeba vzít v úvahu, že dobře umístěná pěchotní děla, mající za vedlejší palebný úkol ochranu SV. proti ÚV., lépe ji potírají než kulomety.

Proti plynům se každé SV. zajistí týmž způsobem jako ostatní bojující vojska.

SV. se ochrání předně umístěním (na vyvýšeném místě, ne v roklích a soutěskách). Plynový důstojník upozorňuje velitele na možnost plynového útoku na základě povětrnostního měření a hlášení plynových patračů o příznacích hrozícího útoku.

V obraně na ustálené frontě jest úkryt pro SV. zařízen na ochranu proti bojovým plynům. Před úkrytem musí být strážný, který vzbudí poplach, obsluhuje závěsy a rozstřikuje neutralizační látky.

Ochrana individuální se provádí jako u ostatních jednotek.

b) Organizace práce a využití prostředků.

Zásadou všech SV. musí býti:

omezit písemnosti na počet nejmenší,
vyjadřovat se v písemnostech stručně a jasně,
dělba a racionalisace práce.

Čím méně píšeme, tím méně se vydáváme v nebezpečí, že se prozradíme; píšeme jen to nejdůležitější, co nutno si zapamatovat, a chceme-li předejít omylům. Písemnosti jsou vždycky přítěží.

Rozkazy, zprávy a hlášení spisujeme srozumitelně, slohem jednoduchým; vyjadřujeme se krátkými větami a vystříháme se nejasných obrátů, které by byly příčinou omylů nebo dvojího výkladu. Co je služebními knihami (Polní řád, Cvičební řád atd.) nařízeno, je samozřejmé, musí se stát samočinně, nepatří do písemností, a proto se o nich nerozpisujeme.

Velký význam má rozmístění skupin a osob na SV.; na to bude mít ovšem terén největší vliv. Musíme vždy dbát toho, aby pohyb osob uvnitř SV. byl jak časově, tak i prostorově omezen na míru nezbytné potřeby, to znamená, že vzdálenosti mezi osobami a skupinami, které pracují spolu, musí být tak malé, pokud to terén a situace jen dovolují, a že jim musí být spolupráce umožněna bez častého přebíhání. Příliš časté pohyby na SV. a velké vzdálenosti osob a skupin zdržují a ztěžují práci, tím i ruch, činnost a pohotovost SV.

Na druhé straně nesmí slepé zachovávání této zásady vést k tomu, aby celé SV. bylo pohromadě na malé ploše, neboť bychom tím zavinili nejen brzké prozrazení, ale omezovali bychom jednotlivé složky SV. v rozvíjení činnosti.

Bude věci zručnosti, důvtipu a zkušenosti oněch orgánů, kterým jest uloženo vyhledat a určit místo pro SV., aby obě zásady při obhlídce místa, určeného za SV., uvážili, terén zhodnotili a rychle si plán pro umístění SV. vytvořili.

Zaujímá-li velitelství s velitelskou jednotkou SV., dbáme tedy toho, aby osoby, pracující o témže úkolu, byly jako skupina umístěny v terénu pospolu, uvnitř těchto skupin umístíme složky pracující s jinými složkami a skupinami ve směru těchto složek, na př.: radiová stanice je složkou spojovací skupiny; poněvadž se depeše šifrují, bude stanice posunuta uvnitř skupiny spojovací směrem k místu zpravodajského důstojníka, který šifruje a dešifruje depeše, nebo všichni písaři jsou jednou složkou velitelské skupiny; poněvadž budou stále přijímat písemnosti od pojítek

a jimi opět písemnosti odesílat, umístíme je v blízkosti a směrem k spojovací skupině atd.

Toto rozmístění usnadňuje také kontrolu činnosti řídicími a odpovědnými orgány velitelovými.

Jiným zásadním činitelem při racionalisaci práce je podřízenost; při organizaci služby na SV. dbejme toho, aby každá osoba, složka a skupina měla svého velitele, a to velitele jednoho; nemohou tedy být podle toho osoby podřízeny zároveň dvěma velitelům, neboť by brzy nastala desorganizace a vážné poruchy v chodu služby; to podmiňuje určité odstupňování pravomoci a služební postup na SV. Osoby tvořící určitou složku (hlouček, roj, družstvo) musí mít svého velitele, který podléhá veliteli skupiny; velitelé skupin podléhají skrze pobočníka veliteli.

Rozkazy, pokyny a žádosti dodáváme tedy zásadně veliteli skupiny; ten pak výkon přikáže určité osobě nebo složce, na př. zpravodajský důstojník potřebuje znát materiální situaci jednotky; nenařídí to sám písařům, nýbrž obrátí se se svou žádostí na II. pobočníka, který řeší otázky materiální: nebo II. pobočník odesílá hlášení o materiální situaci, neurčuje k tomu sám jezdce nebo cyklistu, nýbrž odevzdá hlášení veliteli netechnických pojitků skrze spojovacího důstojníka, nebo spojovací důstojník potřebuje náčrt, nenařídí kreslič práci sám, nýbrž požádá o náčrt zpravodajského důstojníka.

Nutno však mít na paměti, že tento způsob spolupráce je toliko prostředkem, nikoliv účelem a že šetření této zásady nesmí být ztrnulé a strohé, aby se nezvrhla v neúčinný, ba škodlivý byrokratismus v poli. Mnohdy, zejména podřadný úkon, se bude dít samočinně těsnou spoluprací jednotlivých osob a složek, aby se předešlo přílišné zátěži řídicích a vedoucích orgánů.

Každý velitel složky nebo skupiny musí mít zástupce, který se samočinně za jeho nepřítomnosti ujme služby (funkce).

Všem orgánům řídicím různá odvětví služeb na SV. buď připomínkou, že zvyk je vlastnost, která nesmí být ani při organizaci služby na SV. opomíjena; proto nemějme zásadně bez vážných příčin určení osob pracujících spolu s jinými.

Každé SV. musí mít přesně stanovený koloběh, t. j. musí určit:

osobu, která všechny věci přejímá a zapisuje,

komu spis po záznamu odevzdá jako odpovědnému orgánu k zpracování,

způsob zpracování odpovědným orgánem (věcné zpracování, koncept, schválení, čistopis a rozmnožování),

kdo spis po zpracování dostane před odesláním,

kdo spis odesílá.

Podle toho zřídíme na každém SV. podatelnu a je-li to podle povahy boje a situace možné, zřetelně ji označíme, aby pojítka neztrácela čas blouděním a vypyáváním.

Podatelna poznamená na spise číslo, místo, den a hodinu příjmu; spis se buď запиše nejdříve do záznamu přijatých a odeslaných spisů (jednacího protokolu) nebo se odevzdá, zejména jsou-li to rozkazy a zprávy bojové, příslušnému orgánu; zápis v protokole se vykoná dodatečně u vyhrazeného čísla.

Poté odevzdá podatelna:

věci rázu taktického a vojensko-správního pobočníkovi (I. pobočník),

věci rázu materiálního a osobního pobočnickovi (II. pobočník), věci zpravodajské a depeše šifrované zpravodajskému důstojníkovvi atd.,

Zapísovat a zpracovat se musí věci se vší rychlostí, aby se o nich po náležité přípravě velitel dověděl co nejdříve.

Poté se předloží pomocný orgán věc s návrhem veliteli (u vojskových těles skrze I. pobočníka) k rozhodnutí.

Rozhodnutí velitele spisuje příslušný pomocný orgán jako rozkaz, zprávu nebo hlášení.

Pisáři pořizují čistopisy a stejnopisy, kreslíči k tomu dodávají a rozmnožují náčrty. Srovnávání je důležitý úkon; obstarává jej koncipient s vedoucím písařny.

Po srovnání se čistopis podpíše; učiní tak velitel sám, většinou tehdy, jde-li o hlášení a žádosti nadřízeným, o zprávy sousedům a spolu pracujícím jednotkám; pobočník podpisuje za správnost schválené rozkazy a zprávy, určené podřízeným jednotkám, jde-li o věci taktické a všeobecně vojenské; ostatní pomocné orgány podpisují za správnost rozkazy a zprávy rázu čistě technického.

Podepsané písemnosti dostane písař k zapsání a k odeslání. Písař je zapíše do protokolu a odevzdá věc spojovací skupině.

Také tento koloběh spisu bude vodítkem pro rozmístění některých složek na SV.

Pěchota u nás a v cizině.

Major pěch. Frant. Šantora:

Organisace součinnosti pěchoty s tanky doprovodné skupiny při zjednávání dotyku a útoku praporu.

(Podle článků v revue „Vojennyj věstnik“, čís. 8 a 11/1936.)

Tanky doprovodné skupiny jsou posilovým prostředkem praporu. Normálně bude přidělena praporu pro útok jedna rota tanků, která je pak podřízena, co se taktického použití týká, veliteli praporu.

Prapor při přibližování a při skončení přibližování bude nejčastěji v pochodovém proudu, výjimečně bude rozčleněn. Při skončení přibližování bude zastaven za přirozenou překážkou proti tankům, zajištěn vpředu co možná nejbliže k nepříteli a podle potřeby i v bocích průzkumnými jednotkami, zesílenými těžkými kulomety, při čemž každé rotě je určen obranný úsek pro případ neočekávaného útoku nepřítele. Je-li praporu přiděleno dělostřelectvo, bude při skončení přibližování v palebném postavení. Všechny prostředky OPL., OPÚV. a obrany proti BChL. jsou pohotově, připraveny ihned zahájit činnost.

Velitel praporu provede s veliteli rot, s velitelem dělostřeleckého oddílu a velitelem rot tanků obhlídku terénu a při ní rozhodne se o způsobu provedení útoku i určí úkoly doprovázejícím ho velitelům podřízených jednotek a přidělených posilových prostředků. Podle situace a terénu použije velitel praporu přidělené rot tanků buď centralisovaně ve směru hlavního náporu nebo přidělí jednotlivé čety tanků pěším rotám.

Úkol tanků přidělených praporu jako doprovodná skupina určuje zásadně velitel praporu; on organizuje i spolupráci tanků se svými rotami 1. sledu a s ostatními